

ISSUE
№2

EUROPEAN OPEN
SCIENCE SPACE

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

1st INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
AND PRACTICAL
CONFERENCE

GLOBAL DIRECTIONS
IN SCIENTIFIC RESEARCH
AND TECHNOLOGICAL
DEVELOPMENT

SEPTEMBER 16-18, 2024, VALENCIA, SPAIN

**EUROPEAN OPEN
SCIENCE SPACE**

**Proceedings of the 1st International Scientific
and Practical Conference
"Global Directions in Scientific Research and
Technological Development"
September 16-18, 2024
Valencia, Spain**

Collection of Scientific Papers

Spain, 2024

UDC 01.1

Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Global Directions in Scientific Research and Technological Development» (September 16-18, 2024. Valencia, Spain). European Open Science Space, 2024. 172 p.

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences.

The conference is registered in the database of scientific and technical events of UkrISTEI to be held on the territory of Ukraine (Certificate №473 dated 02.09.2024).

The materials of the conference are publicly available under the terms of the CC BY-NC 4.0 International license.

The materials of the collection are presented in the author's edition and printed in the original language. The authors of the published materials bear full responsibility for the authenticity of the given facts, proper names, geographical names, quotations, economic and statistical data, industry terminology, and other information.

CONTENT

Section: Agricultural Sciences

Ховзун Р.В., Задорожний А.Л.

ВИКОРИСТАННЯ ПАБК В ДОСЛІДЖЕННЯХ З КАРТОПЛЕЮ..... 8

Section: Chemistry

Мельник О., Мельник Р.

АНАЛІЗ ХІМІЧНИХ ЗАГРОЗ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХІМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 13

Section: Economy

Зайцева А., Тріщенко М.

РИЗИКИ В МІЖНАРОДНІЙ ЛОГІСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ..... 16

Поплавська О., Костюкова П.

ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ..... 18

Верховод І., Ткачук Л.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ОРГАНІЗАЦІЇ..... 21

Сімків Л., Білоус М.

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ
У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД..... 31

Калініченко З.

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВЕКТОРУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ..... 33

Запісоцький І.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ..... 37

Ільчишин М.

ФОРМУВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА..... 41

Матвієвський Н.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИЗНАЧЕННЯ НЕОБХІДНОГО
ОБСЯГУ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В
ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД..... 45

Підлісна О., Федина А.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВОЄННОГО СТАНУ НА ВИБІР НАПРЯМУ
ОСВІТИ МОЛОДІ В УКРАЇНІ..... 48

Прокопів М.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД..... 57

Белій М., Сімкова Т.

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ПІДПРИЄМСТВА..... 62

Мустеца І., Георгіян А.

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ТОРГІВЕЬНИХ
ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 64

Section: Information Technology, Cyber Security and Computer Engineering

Коцур Н., Коцур Д.

НЕБЕЗПЕКИ ВПЛИВУ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА
ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ: РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ.... 71

Section: International Relations

Євдоченко О.О.

ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТРАТЕГІЙ БІЗНЕС-
КОМУНІКАЦІЙ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ШТУЧНОГО
ІНТЕЛЕКТУ..... 77

Список використаних джерел

1. Арєф'єва О.В., Мяких І.М. Перспективні напрями розвитку трудового потенціалу в системі споживчої кооперації. Актуальні проблеми економіки. 2009. № 12. С. 147-153.
2. Бабина О.Є. Оцінка та моделювання збалансованості потенціалу транспортного підприємства: теоретико-методичний аспект. Збірник наукових праць Державного економікотехнологічного університету транспорту: Серія «Економіка і управління». 2014. Вип. 33. С. 9-18.
3. Бачевський Б.Є., Перепелюкова О.В. Механізм реалізації потенціалу підприємства. Регіональний зб. наук. праць з економіки «Прометей». 2007. № 2(23). С. 262-265.
4. Кукса І. М. Оцінка потенціалу інноваційно орієнтованого підприємства в умовах діджиталізації, управління змінами та якістю. І. М. Кукса, І. Т. Райковська, А. В. Іванишин та ін. Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Київ, 2022. Вип. 6 (253). С. 132-137.
5. Шолудько М.П. Економічна оцінка потенціалу підприємства. Траєкторія розвитку бізнесу, управління та права в умовах глобальних ризиків: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23-24 травня 2024 р.). 2024. С. 102.

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мустеца Ірина

к.е.н., доцент

Георгіян Андріана

здобувач вищої освіти магістерського рівня

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

Чернівецький торговельно-економічний інститут

Державного торговельно-економічного університету, м. Чернівці

Анотація. У статті розглянуто особливості оподаткування торговельних підприємств в умовах воєнного стану в Україні. Досліджено основні зміни в системі оподаткування, зокрема зміни в сплаті єдиного податку та соціальних внесків для фізичних осіб-підприємців. Проаналізовано вплив цих змін на фінансово-економічну стабільність держави та торговельний сектор. Запропоновано рекомендації щодо вдосконалення облікових процесів в умовах нестабільності.

Summary. The article examines the specifics of taxing trade enterprises under martial law in Ukraine. It explores the main changes in the taxation system, particularly alterations in the payment of single tax and social contributions for individual entrepreneurs. The impact of these changes on the financial and economic

stability of the state and the trade sector is analyzed. Recommendations are provided for improving accounting processes in conditions of instability.

Ключові слова: оподаткування, торгівельні підприємства, воєнний стан, податкові зміни.

Keywords: taxation, trading enterprises, martial law, tax changes.

Актуальність: Війна в Україні радикально змінила повсякденне життя і функціонування торгівельних підприємств, викликавши численні трансформаційні процеси. Негативний вплив конфлікту на економіку країни є значним, тому критично важливо забезпечити підтримку національних торгівельних підприємств для їх стійкого розвитку та ефективного функціонування. Одним із ключових кроків є перегляд і адаптація податкової системи, що допоможе підтримати ці підприємства в умовах війни. Актуалізація системи оподаткування є необхідною для збереження економічної стабільності та сприяння швидшому відновленню та відбудові країни, забезпечуючи при цьому необхідні умови для ефективної діяльності торгівельних підприємств.

Мета цієї статті полягає у вивченні викликів, з якими стикаються торговельні підприємства в процесі оподаткування під час воєнного стану. Основна увага приділяється аналізу змін у податковому законодавстві, які мають на меті підтримку бізнесу в умовах невизначеності та кризових ситуацій в Україні.

Об'єктом дослідження є система оподаткування національного бізнесу в умовах воєнного стану (2023-2024 рр.), зокрема зміни в податковому законодавстві, порядок сплати податків та вплив нових правил на фінансову стабільність бізнесу.

Предметом є специфічні аспекти змін у податковій системі, зокрема законодавчі зміни, їх вплив на підприємства, мораторії на перевірки та нові правила оподаткування.

Аналіз останніх досліджень Вивчення податкової системи в умовах війни отримало вагомий внесок від численних дослідників. Серед них, наприклад, варто відзначити роботи таких авторів, як Чернюк Т. та Юрчишена Л. [5], Гришко А. та Бетлій О. [6], Федосюк Ю. [7], Мустеца І. та Фербей Г. [8]. Напрямки дослідження зосереджуються на аналізі різноманітних аспектів змін у податковій політиці та їх впливу на підприємницьке середовище в умовах конфлікту. Ці роботи висвітлюють особливості адаптації податкової системи до нових реалій і потребують подальшого дослідження, оскільки ситуація в країні продовжує еволюціонувати. Подальші наукові розробки в цій сфері сприятимуть кращому розумінню нових викликів та розробці ефективних стратегій підтримки торгівельних підприємств у період воєнного стану. Фербей та Мустеца досліджували діяльність підприємств в умовах воєнного стану в напрямку онлайн-аудитів [8]. Проблеми і виклики для підприємств в умовах війни, а також шляхи вирішення запропонувала Мустеца І. в своїх дослідженнях [9].

Виклад основного матеріалу дослідження.

Податки в Україні відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності держави, формуючи основу як державного, так і місцевих бюджетів. Ефективне і своєчасне наповнення бюджету за рахунок податків є критичним фактором для підтримання економічної стабільності на всіх рівнях – від загальнодержавного до місцевого. Особливо важливо це стало під час війни, коли необхідно не лише підтримувати економічні процеси, а й адаптувати їх до нових реалій.

З початком повномасштабної війни та агресії Російської Федерації проти України у 2022 році, податкове законодавство зазнало значних змін. У відповідь на виклики, спричинені війною, були запроваджені нові правила та механізми, спрямовані на підтримку економіки країни. Верховна Рада України ухвалила низку змін до Податкового кодексу, які стосуються особливостей оподаткування та звітності для фізичних осіб-підприємців (ФОП) в умовах війни. Ці заходи мали на меті полегшити податкове навантаження на бізнес та забезпечити його здатність продовжувати діяльність в умовах кризових ситуацій.

Після ухвалення Закону № 3219-IX у 2023 році «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» почалося поступове повернення до довоєнного режиму оподаткування. Це дозволяє оцінити вплив цих змін на економіку країни під час війни та ефективність застосованих заходів у період з 2023 по 2024 роки. Далі ми детально розглянемо дані щодо оподаткування торговельних підприємств в умовах воєнного стану за цей період [1].

Основні нововведення, передбачені Законом, включають:

- Скасування 2% єдиного податку: Підприємці повертаються на довоєнний режим сплати податків. Для переходу на інші системи оподаткування необхідно подати заяву до 1 вересня 2023 року. Відновлюється граничний обсяг доходу для платників ЄП третьої групи зі ставками 3% і 5%, а також особливості переходу на сплату податку на прибуток і ПДВ на загальних підставах для "перехідних операцій".

- Мораторій на планові документальні перевірки: Скасовується для підприємств у сферах виробництва і реалізації підакцизної продукції, грального бізнесу, а також фінансових і платіжних послуг. Встановлено умови проведення таких перевірок та можливість незастосування штрафних санкцій при сплаті податків протягом 30 днів.

- Відновлення обов'язкової сплати ЄП: Для ФОП 1 та 2 груп з 1 серпня 2023 року, окрім тих, що зареєстровані на тимчасово окупованих територіях або в зоні бойових дій. Мораторій на застосування штрафів та пені за ЄСВ скасовується.

- Відновлення перебігу строків: Для надання індивідуальних податкових консультацій та відповіді на запити податкових органів.

- Оподаткування благодійної допомоги: Вона не підлягає оподаткуванню у певних звітних податкових роках. Компенсація за пошкоджене або знищене нерухоме майно також не оподатковується.

- Згідно з Законом №11256-2, який передбачає поетапне підвищення акцизів на паливо до 2028 року, акциз на бензин досягне 359 євро за 1000 літрів, на дизельне паливо – 330 євро, а на скраплений газ – 250 євро за 1000 літрів. Ці зміни мають значний негативний вплив на торговельні підприємства [2].

У грудні 2023 року була прийнята Національна стратегія доходів до 2030 року [3]. Ця стратегія передбачає підвищення податкового навантаження для фізичних осіб-підприємців, об'єднання другої та третьої груп оподаткування, а також здійснить вплив на український ІТ-сектор. Очікується, що ці зміни значно позначаться на бізнес-середовищі, зокрема на ІТ-індустрії, яка є важливою складовою економічної структури країни.

Проведене дослідження показало, що, незважаючи на намір законодавства полегшити умови для бізнесу в умовах воєнного стану, ряд нововведень у податковій системі викликав суттєві проблеми для торговельних підприємств.

По-перше, скасування 2% єдиного податку та повернення до довоєнного режиму сплати податків створює додатковий фінансовий тиск на малий та середній бізнес. Зокрема, підприємці, які вже адаптувалися до нових умов, змушені знову перебудовувати свою фінансову діяльність, що часто пов'язане з додатковими витратами та адміністративними витратами.

По-друге, відновлення обов'язкової сплати єдиного податку (ЄП) для ФОП 1 та 2 груп, включаючи підприємства, зареєстровані в зонах бойових дій, є непрактичним і несправедливим. Це рішення не враховує реальних умов функціонування бізнесу в зонах конфлікту, де підприємці часто стикаються з серйозними труднощами, включаючи фізичні руйнування та нестачу ресурсів. Вимога сплати податків без урахування цих обставин лише погіршує фінансовий стан підприємств і може призвести до їх закриття.

По-третє, хоча мораторій на планові документальні перевірки було скасовано, його обмеження стосуються лише деяких сфер. Це може створити нерівні умови для бізнесу, де одні підприємства можуть бути піддані перевіркам і штрафам, а інші – ні, що створює додаткову несправедливість.

По-четверте, підвищення акцизів веде до збільшення витрат на паливо, що підвищує ціни на логістику і, відповідно, на товари та послуги. Це негативно вплине на попит та конкурентоспроможність підприємств. Зростання акцизів може спонукати підприємства до пошуку нелегальних шляхів постачання пального, що посилює тіньовий сектор і зменшує доходи бюджету. Для бізнесів, що працюють у зонах бойових дій, підвищення акцизів є особливо обтяжливим, що може ускладнити їх відновлення та функціонування.

Враховуючи вищенаведене, Національна стратегія доходів до 2030 року, яка передбачає підвищення податкового навантаження та об'єднання груп оподаткування, може мати негативні наслідки для українського бізнес-середовища. Зокрема, підвищення податкового навантаження для фізичних осіб-підприємців і об'єднання податкових груп може зменшити мотивацію до підприємницької діяльності та призвести до збільшення тіньового сектору [3].

За даними аналітиків YouControl. Market, у першій половині 2024 року в Україні закрили свою діяльність майже 92 тисячі фізичних осіб-підприємців

(ФОП), що на 54% більше порівняно з аналогічним періодом 2023 року. Зокрема, найбільше закриттів відбулося у травні та січні, коли було зафіксовано понад 16 тисяч закритих підприємств у кожному з місяців. Лідером за кількістю закритих ФОПів є Київ, де припинили свою діяльність понад 12 тисяч підприємців. Інші міста також зазнали значних втрат: у Харкові – 5,3 тисячі, в Одесі – 3,8 тисячі, у Дніпрі – 3,3 тисячі, та у Львові – 2,8 тисячі підприємців закрилися Ці дані підтверджують серйозний негативний вплив економічної ситуації та змін у податковій політиці на малий бізнес в Україні, що наочно ілюструє рисунок 1, де представлено розподіл закритих ФОПів по місяцях та регіонах [4].

За перші шість місяців 2024 року понад 1,5 тисячі компаній припинили свою діяльність, що означає зростання кількості закриттів на 15% порівняно з аналогічним періодом 2023 року. Найбільше підприємств закрили в Києві – понад 200. Серед областей лідерами стали Дніпропетровська з 187 закритими компаніями, Львівська – 127, і Запорізька – 96.

Серед громад найбільше закритих компаній було у Криворізькій (Дніпропетровська область) – 42, Кам'янській (Дніпропетровська область) – 18 та Броварській (Київська область) – 15.

Найбільше підприємств припинило діяльність у секторах оптової торгівлі (194 компанії), операцій з нерухомістю (148 компаній) та будівництва (95 компаній).

Варто відзначити, що за перше півріччя 2024 року в Україні було зареєстровано понад 13 тисяч нових компаній та майже 148,5 тисяч фізичних осіб-підприємців, що також є зростанням у порівнянні з першим півріччям 2023 року. У той період українці зареєстрували майже 12,5 тисяч компаній та 134 тисячі ФОПів.

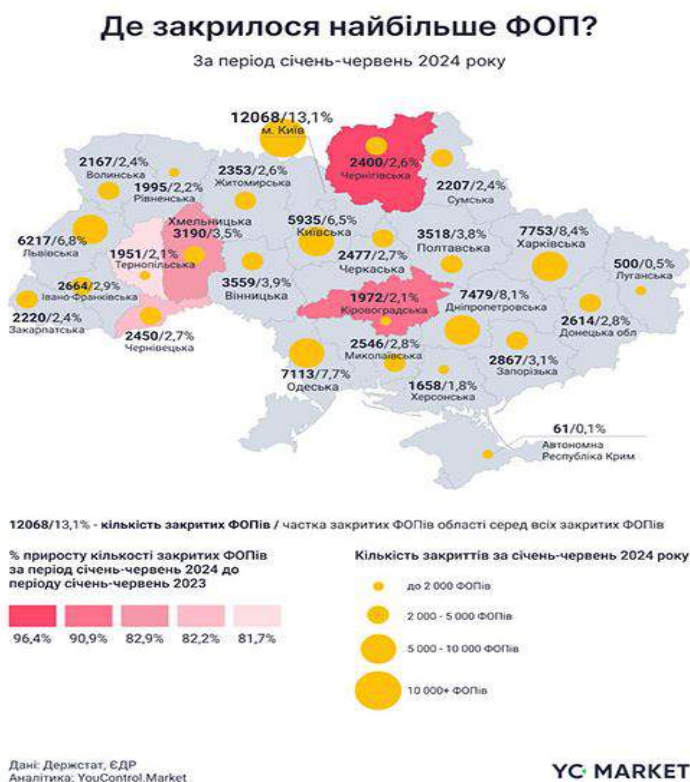

Рисунок 1. Статистика закриття ФОПів за січень – червень 2024 р. [4]

В цілому, впровадження нових податкових законів і стратегій, хоча і має на меті стабілізацію економічної ситуації, може негативно вплинути на підприємства, особливо в умовах воєнного стану. Ці зміни потребують додаткового перегляду та корекції з урахуванням реальних умов і потреб бізнесу в умовах війни.

З метою покращення ситуації з оподаткуванням торговельних підприємств в умовах воєнного стану важливо вжити комплексний підхід. Необхідно адаптувати податкову політику до реальних умов, зокрема, запроваджуючи податкові канікули для підприємств у зонах бойових дій і знижуючи податкове навантаження для постраждалих компаній. Важливо вдосконалити адміністративні процеси через автоматизацію податкового адміністрування та спрощення звітності для малих і середніх підприємств. Стимулювання бізнесу шляхом надання грантів і субсидій для компаній, що постраждали від конфлікту, а також розробка програм підтримки для підприємств, які реалізують соціально важливі проекти, є надзвичайно важливими. Поліпшення комунікації з підприємцями через чітке інформування про податкові зміни та організацію консультаційних служб допоможе зменшити невизначеність. Регулярний моніторинг впливу нових податкових правил і аналіз статистики закриття ФОПів дозволять оперативно реагувати на негативні тенденції. Забезпечення правового захисту для постраждалих підприємств та запровадження механізмів для вирішення спорів і захисту від несправедливих штрафів також є необхідними. Оптимізація витрат на пально-мастильні матеріали через впровадження альтернативних видів пального або зменшення акцизів на критично важливі товари може зменшити негативний вплив на витрати бізнесу. Ці заходи сприятимуть підтримці торговельних підприємств і допоможуть їм адаптуватися до умов воєнного стану.

Висновки. Результати проведеного дослідження дозволили дійти до висновків, що оподаткування торговельних підприємств в умовах воєнного стану виявило низку як позитивних, так і негативних аспектів. Запровадження нових податкових механізмів, з одного боку, дозволило підтримати економіку країни у критичних умовах, створивши умови для збереження бізнес-активності та бюджетних надходжень. З іншого боку, повернення до довоєнних правил оподаткування, збільшення податкового навантаження та недостатня гнучкість у підходах до підприємств, що постраждали від бойових дій, призвели до значного тиску на бізнес.

Це спонукає до необхідності подальшого вдосконалення податкової політики з урахуванням реальних викликів війни та потреб підприємців. Результати дослідження підкреслюють важливість знаходження балансу між підтримкою державного бюджету та створенням сприятливих умов для функціонування та розвитку бізнесу в умовах невизначеності.

Список використаних джерел

1. Закон України № 3219-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України». Офіційний вісник України, 2023, № 12.– URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3219-IX#Text> (дата звернення 09.09.2024)
2. Закон України № 11256-2 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо акцизного податку». Офіційний вісник України, 2023, № 9. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44324> (дата звернення 09.09.2024)
3. Національна стратегія доходів до 2030 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2023 року. URL: https://mof.gov.ua/uk/national_income_strategy-716 (дата звернення 09.09.2024)
4. Блог YC.Market Дослідження ринку та конкурентний аналіз 2024. URL: <https://blog.youcontrol.market/zakrittia-fopiv-v-ukrayini-zroslo-na-54-a-kompanii-na-15/> (дата звернення 09.09.2024)
5. Чернюк Т.В., Юрчишена Л.В. Система оподаткування в умовах війни: правовий та фінансовий аспекти. 2022. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12852/12757>
6. Гришко А., Бетлій О. Податкові послаблення для парків, ФОПів та інших під час війни. Що залишити, а що переглянути? Економічна правда. 18.10.2022 р. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/10/18/692753/>
7. Федосюк Ю. ФОП під час війни: особливості оподаткування та звітності. Liga Zakon. 2022. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/211513_fop-pd-chas-vyni-osoblivost-opodatкування-ta-zvtnost дата звернення 09.09.2024).
8. Мустеца І., Фербей Г. Діяльність аудиторських фірм в умовах воєнного стану – онлайн-аудити. 2023. URL: <http://herald.chite.edu.ua/content/download/archive/2023/v3/6.pdf>(дата звернення 09.09.2024).
9. Мустеца І. Аудиторська діяльність в умовах воєнного стану: проблеми, виклики, шляхи вирішення. 2023. URL: <http://herald.chite.edu.ua/content/download/archive/2023/v2/4.pdf> (дата звернення 09.09.2024).